

VØLVENS DOM

- en nordisk opera-saga for alle fra 9 år

Undervisningsmateriale

4. - 6. klasse

INDHOLDSFORTEGNELSE

Om forestillingen.....	3
Introduktion til materialet.....	4
Øvelse 1: Udarbejd ordliste til Vølvens dom.....	5
Øvelse 2: Nordisk sprog.....	6
Øvelse 3: Forestillingsanalyse.....	8
<div style="border: 1px solid red; padding: 5px; margin: 5px auto; width: 80%;">Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af opera som eksempel på arbejdet med andre æstetiske tekster.</div>	
Øvelse 4: Lyrik om en bedre fremtid.....	9
<div style="border: 1px solid red; padding: 5px; margin: 5px auto; width: 80%;">Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af opera som eksempel på arbejdet med andre æstetiske tekster.</div>	
Øvelse 5: Fra lyrik til film – #enbedreverden.....	10
<div style="border: 1px solid red; padding: 5px; margin: 5px auto; width: 80%;">Eleven kan udarbejde dramatiske, dokumentariske og interaktive produkter. Eleven har viden om virkemidler i drama på film.</div>	
Øvelse 6: Frøposer	11
<div style="border: 1px solid red; padding: 5px; margin: 5px auto; width: 80%;">Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer.</div>	
Forslag til forløb.....	13

FORESTILLINGEN ER STØTTET AF :

STATENS KUNSTFOND

**NORDISK
KULTURFOND**

 Nordic
Culture Point

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

FAXE KOMMUNE

A.P. MØLLER FONDEN

OM FORESTILLINGEN

En rå fortælling om Ragnarok og genopstandelse. Om grådighed og forandring.

Verden er ved at gå under og menneskene anråber Vølven om hjælp. Men Vølven har set det før. Hun er træt af gentagelse og de dumme mennesker, som gør de samme fejl om og om igen. Hvorfor ikke bare overgive sig til Ragnarok?
Men BARNET har en anden plan..

*“Vand til mig selv
Vand til mine frø
Endnu er det ikke
tid til at dø”*
BARNET

Forestillingen er opstået i et dansk-norsk-islandsk samarbejde, inspireret af det kendeste digt fra den nordiske mytologi; Vølvens spådom!

“Vølvens dom” er en nordisk saga-opera om fremtidsangst og fremtidshåb. Forestillingen handler om klodens tilstand og vores muligheder for at handle os ud af afmagten igennem tillid til den omsorgsfuldhed og forandringskraft, som vi mennesker – børn som voksne – OGSÅ besidder.

Efter forestillingens premiere, skal den turnere i Norge, Island og Færøerne og siden være en central del af SAUMs “Kunst- og klimafestival” i Faxe Kommune i foråret 2019.

Opera-sagaen Vølvens dom fortælles billedrigt via musikken i et genrekrydsende møde mellem slagtøjets kraft, den norske hardingfele, en Cello, en sanger og en skuespiller. I spidsen står den Reumert-nominerede islandske komponist Hugi Gudmundsson. Produktionen er således skabt af kunstnere fra Norge, Island og Danmark.

Målgruppe: fra 9 år

MEDVIRKENDE :

Sanger, Vølven:	Ingeborg Fangel Mo	Manuskript:	Lene Vestergård
Skuespiller, barnet:	Durita Dahl Andreassen	Komponist:	Hugi Gudmundsson
Hardingfele:	Anne Hytta	Instruktør:	Solveig Weinkouff
Cello:	Hanna Englund	Scenograf:	Alaya Riefenthal
Slagtøj:	Matias Seibæk	Lysdesign:	Pernille Plantener Holst

INTRODUKTION TIL MATERIALET

Kære underviser i Danmark, Norge, Island og Færøerne.

Det nærværende undervisningsmateriale er tiltænkt til brug i faget dansk, norsk, islandsk eller færøsk på mellemtrinnet. Materialet tager udgangspunkt i forestillingens tema; en klode der er krise-ramt, og mennesker i afmagt, som leder efter handlemuligheder. Oplægget her vil anspore børnene til at tænke over, hvad de selv kan gøre for en bedre verden.

Materialet består af 6 øvelser. Den første, ordlisten, er forberedende, og det er en god ide arbejde med den FØR eleverne ser forestillingen. Øvelse 2,3 og 4 kan laves efter I har set forestillingen og uafhængigt af hinanden. Hver øvelse tager ca. 20-45 minutter at gennemføre. Bagerst i dette materiale finder du en ide til hvordan du kan sammensætte øvelserne på en måde, så de indgår i et samlet forløb på 4 lektioner.

Vi håber desuden at forestillingen og materialet kan bidrage til en anderledes vinkel på arbejdet med det danske sprog, i jeres klasse. Vi håber at I vil bruge forestillingen, som synges på dansk, til at opleve det danske sprog udfoldet som opera. I øvelse 5 kan I læse en lille tekstdel fra Vølvens Dom på dansk, Islandsk, og Færøsk. Vi håber at I også synes det er sjovt at se på ligheder og forskelle i de nordiske sprog. Ligesom forestillingen er en god vippe til en samtale om vores fælles nordiske mytologi.

”Vølvens dom” er en opera – en genre, som mange børn og unge ikke umiddelbart er så bekendt med. ”Vølvens dom” er en stærk visuel og auditiv forestilling, der lægger op til en mere tankefuld og indadvendt teateroplevelse, hvorfor det kan være vigtigt, at eleverne bliver klædt godt på hjemmefra til bevidst også at være opmærksomme på alt det omkringliggende i forestillingen ud over teksten, dvs. samspillet mellem teksten og alle teatrets sceniske virkemidler - hvad fortæller scenografien, musikken og lyset?

Rigtig god fornøjelse med forestillingen og undervisningsmaterialet.

Venlig hilsen
Musikteatret SAUM

Indhold: Sine Sværdborg og Anne Nymark v. AKTØR i samarbejde med Musikteatret SAUM.

LÆRERVEJLEDNING

- 1,2,3... trin i opgaven

LÆRINGSMÅL

- Beskrivelse af kompetence og læringsmål

ELEVARK

- kan printes og gives til eleven

ØVELSE 1: ORDLISTE TIL VØLVENS DOM

1. Find ordforklaringer på ordene fra listen nedenfor. Ordene knytter sig til forestillingens univers.
2. Gå efterfølgende sammen to og to. Udveksl jeres resultater med hinanden.

VØLVEN:

RAGNAROK:

HOVMOD:

KLIMAFORANDRINGER:

KLIMAFLYGTNINGE:

Sceniske virkemidler i musikteater:

SCENOGRAFI:

OPERA/LIBRETTO:

ØVELSE 2: NORDISK SPROG

Teksten på næste side indgår i forestillingen. I arbejdet med nabosprog i fremmedsprogsundervisningen, på tværs af vores nordiske lande er der en tendens til at vi primært læser tekster. Med forestillingen Vølvens Dom er der mulighed for at opleve sproget udfoldet gennem opera og sang. Vi håber at I kan genkende teksten i forestillingen og eller erindre forestillingen gennem teksten.

1. Kig på ordene i de forskellige udgaver af teksten og tal om ligheder og modsætninger mellem sprogene.
2. Gå eventuelt ind på "Norden i skolen" og læs mere om forskelle, ligheder og sprogenes udvikling:
<https://nordeniskolen.org/da/sprog-kultur/7-10-klasse/sprogekundskab/de-skandinaviske-sprog-ligner-hinanden/>

ØVELSE 2: NORDISK SPROG - ELEVARK

UDDRAG FRA LIBRETTOEN,
VØLVENS DOM, DANSK:

Vølven:
Hvilken tid vækker mig?
- vækker mig op fra uendelighed?
Kun verdens undergang opvækker Vølven!
Hvad skal jeg høre på?
Endnu en undergang, menneskets hov-
mod, der bare blir ved
Vølven ser barnet

Vækker I mig for at redde et barn?
De børn, I gav liv, må I selv passe på.

Koret:
Vi?
Vi magter det ikke.
Børnene flygter.
Børnene frygter.
Hvad er der sket, med (den) verden, vi
kendte?

Barnet:
Hvor er jeg? Her er jeg.

Luften er ren.
Armene, hovedet.
Mave og ben.
Huden er hel
jeg har ingen sår.

Snart slut med vand.
Jeg må lede, men hvor?

.....

Vand til mig selv.
Vand til mine frø.
Endnu er det ikke
tid til at dø.

Vølven:
I har set, men glemt.
I har haft, men smidt bort
I har fået og ødelagt alt.

Hele den prægtige jord blev jer givet
med planter og dyr, ja, med selveste livet.

Men naturens gavmilde gave,
har I forgiftet, forpestet, forkastet.

Se mig i øjnene. Se hvad jeg ser. Se jer selv
i mit blik.

I vil eje, besidde, erobre, forbruge.
Derfor brænder havet, derfor smelter isen,
derfor slukkes solen, af støvet og asken og
disen.
Ragnarök,
har I selv sat i gang.

Se mig i øjnene. Se hvad jeg ser. Se jer selv
i mit blik.

Libretto:
Lene Vestergård

UDDRAG FRA LIBRETTOEN,
VØLVENS DOM, ISLANDSK:

Völván:
Hvaða tími vekur mig?
- vekur mig upp úr eilífðinni?
Aðeins heimsendir vekur Völvuna.
Hvað á ég að hlíða á?
Enn einn heimsendirinn og eilífur hroki
mannsins.
Völván sér barnið

Vekið þið mig til að bjarga barni?
Þið verðið sjálf að gæta þeirra barna sem
þið gáfuð líf.

Kórinn:
Við?
Við getum það ekki
Börnin leggja á flóttu.
Börnin eru lömuð af ótta.
Hvað hefur orðið um þann heim sem við
þekktum?

Barnið:
Hvar er ég? Hér er ég.

Loftið er hreint.
Höfði og höndum
af varð ei meint.
Hörundið heilt,
engin sár.

Vatnið á þrotum.
Verð að finna lítið tár.

.....

Vatn fyrir mig.
Vatn fyrir fræ.
Verð að komast undan
dauðans blæ.

Völván:
Þið hafið séð en gleymt.
Þið hafið átt en kastað á glæ.
Þið hafið fengið en eyðilagt allt.

Jörðina í allri sinni dýrð fenguð þið að gjöf
með gróðri og dýrum, já lífi um lönd og
höf.
En gnægtarbrunn móður jarðar
hafið þið eitrað, glundrað og glatað.

Horfið djúpt í augu mér. Sjáið það sem ég
sé. Sjáið ykkur sjálf speglast í mér.

Þið viljið hrifsa, eiga, hertaka og nota.
Þessvegna bráðnar ísinn og hafið brennur
og bitur aska og ryk fyrir sólu rennur.

Ragnarök
hafið þið sjálf sett af stað.

Horfið djúpt í augu mér. Sjáið það sem ég
sé. Sjáið ykkur sjálf speglast í mér.

Lausleg þýðing úr dönsku:
Hugi Guðmundsson

UDDRAG FRA LIBRETTOEN, VØL-
VENS DOM, FÆRØSK:

Völván:
Nær vekja tit meg?
vekja meg frá endaloyssi?
Bara heimsins undirgangur vekir Völvuna
Hvat skal eg lýða á?
Aftur ein undirgangur, menniskjans hug-
mód, heldur bara fram
Völván sær barnið

Vekja tit meg til at bjarga einum barni?
Tey børn, ið tit føddu, mugu tit sjálva ansa
eftir.

Kórið:
Vit?
Vit megna tað ikki.
Börnini flýggja.
Börnini ræðast.
Hvat er hent við heiminum, ið vit kendu?

Barnið:
Hvar eri eg? Her eri eg.

Luftin er rein.
Armarnir, hövdið
Magi og bein
Húðin er heil
Eg havi eingi sár

Skjótt einki vatn
Eg má leita, men hvar?

.....

Vatn til mín sjálvs
Vatn til míni fræ
Enn er ikki tíð
Til at fara her frá

Völván:
Tit hava sæð, men gloymt.
Tit hava havt, men kasta burtur
Tit hava fingið og oyðilagt alt.

Øll henda frálíka jørð var tykkum givin
Við plantum og djórum, ja, sjálvum
lívnum
Men náttúrunar gávumildu gávu
Hava tit eitrað, pestað, vrakað

Hygg uppá meg. Síggj tað eg síggi. Síggj
tykkum sjálvi í mínum eygum.

Tit vilja eiga, ráða, taka, brúka
Tí brennur havið, tí smeltar ísurin
Tí slóknar sólin, av stóvinum og øskuni og
táminum
Ragnarök
Hava tit sjálvi byrjað

Hygg uppá meg. Síggj tað eg síggi. Síggj
tykkum sjálvi í mínum eygum.

Oversætter:
Durita Dahl Andreassen

ØVELSE 3: FORESTILLINGSANALYSE

Dansk, 5.-6. klasse.
Oplevelse og Indlevelse under kompetenceområdet: Fortolkning.

Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af opera som eksempel på arbejdet med andre æstetiske tekster.

I det følgende arbejdes der med elevernes oplevelse af og indlevelse i forestillingen igennem klassiske analyserende spørgsmål.

Snak med eleverne om deres forestillingsoplevelse.

Nedenstående analysespørgsmål kan hjælpe dig til at åbne forestillingen op, sammen med eleverne.

ANALYSE

1. Hvad har eleverne særligt lagt mærke til og hvorfor?
- Scenografien? Kostumerne? Musikken? Teksten? Hvordan ser rollerne ud på scenen? Hvordan bevæger de sig?
2. Hvilke stemninger var stærkest i forestillingen?

FORTOLKNING

3. Hvad mener eleverne, at Vølven og barnet fortæller, gør og står for i forestillingen?
4. Hvem mener eleverne, at musikerne i forestillingen repræsenterer?
5. Hvorfor tror eleverne, at SAUM har villet lave denne forestilling?
Hvilke budskaber kan de finde?

PERSPEKTIVERING

6. Hvilke tanker har forestillingen sat i gang hos eleverne?
Kan eleverne genkende elementer fra forestillingen i deres eget liv?
Og i så fald hvilke?

ØVELSE 4: LYRIK OM EN BEDRE FREMTID

Dansk, 5.-6. klasse.
Fortolkning og Perspektivering under kompetenceområdet: Fortolkning.

Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af opera som eksempel på arbejdet med andre æstetiske tekster.

I det følgende arbejdes der med, at eleverne gennem egne lyriske tekster meddigter et lag til forestillingen, og giver deres bud på en fortolkning af og en perspektivering til operaen. Nedenstående ufærdige sætninger og spørgsmål kan eventuelt bruges som inspiration til at få eleverne i gang med at skrive:

- Jeg tror, man kunne hjælpe med at gøre verden til et bedre sted, ved at...
- Hvis verden skulle blive endnu bedre, end den er i dag, ville jeg...
- Hvad glæder du dig til i fremtiden?
- Hvad frygter du for fremtiden?
- Hvordan tror du, verden ser ud i fremtiden, om 10 år?

1. Teksten fra librettoen til Vølvens dom er skrevet som et digt:

*“Hele den prægtige jord blev jer givet
med planter og dyr, ja, med selveste livet
Men gudernes gavmilde gave,
har I forgiftet, forpestet, forkastet”*
VØLVEN

2. Hver elev skal lave et lille digt, der handler om, hvordan de kan være med til at gøre verden til et bedre sted.

3. Som digtform skal eleverne med inspiration fra librettoen benytte bogstavsrim (forgiftet, forpestet, forkastet) og enderim, (givet, livet).

ØVELSE 5: FRA TALE TIL FILM - #enbedreverden

Dansk, 5.-6. klasse.
Fremstilling under kompetenceområdet: Fremstilling.

Eleven kan udarbejde dramatiske, dokumentariske og interaktive produkter. Eleven har viden om virkemidler i drama på film.

I det følgende arbejdes der med at omsætte elevernes tanker om en bedre verden til små film. Eleverne kan i deres iscenesættelse også lade sig inspirere af forestillingen Vølvens dom og forsøge at bruge de sceniske udtryk fra forestillingen i deres eget arbejde med krop og stemme.

Filmene kan lægges op på vimeo, eller lignende og links dertil kan sendes til info@saum.dk, hvorefter de vil blive delt på SAUMs hjemmeside og/eller teatrets sociale medieprofiler (f.eks. facebook), På den måde kan vi og I være med til at spræde filmen og budskabet om #enbedreverden. På hjemmesiden kan I også se små film skabt af andre skoleelever.

Vi håber, at I vil dele videoerne under #enbedreverden, Vi mener at børns stemmer er vigtige i klimadebatten og debatten om en bedre verden i det hele taget og ved at bruge hashtagget, kan vi få delt de vigtige stemmer.

1. Eleverne skal i grupper på 4 lave en lille sekvens (som tale, dialog eller interview) om, hvordan de vil gøre verden til et bedre sted.

2. Teksten skal eleverne nu iscenesætte, øve på og derefter optage på deres mobiltelefoner. Hvis de har lavet digt-øvelsen kan de også bruge dem som afsæt.
Brug #enbedreverden når I arbejder med filmene.
Start og slut alle film med et skilt (kan skrives i hånden) hvor der står: #enbedreverden.

3. Send link til filmene til info@saum.dk.

ØVELSE 6: FRØPOSER

Dansk, 5.-6. klasse.
Fremstilling under kompetenceområdet: Fremstilling.

Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer. I det følgende arbejder vi på tværs af de forskellige kompetenceområder under fremstilling. Eleverne skal diskutere livsværdier og omsætte dem til et lille værk, de kan dele med resten af skolen.

Ligesom de frø, eleverne har fået med fra forestillingsoplevelsen, skal eleverne nu skabe deres egne "frøposer" med livsværdier og drømme for fremtiden.

Formålet med øvelsen er at tydeliggøre alle de personlige valg, som vi ubevidst foretager os og dem, som vi ønsker at tage i vores liv – at de alle sammen har betydning for og bidrager til individets og samfundets udvikling.

I kan afslutningsvis evt. overveje at hænge alle frøposerne med de fremtidige livsværdier op f.eks. i et træ udenfor eller indenfor på skolen dermed lave en udstilling/installation med dem for resten af skolens elever.

1. Indled med en fælles snak og refleksion i klassen om, hvad og hvorfor barnet sår frø? Igangsæt en samtale om de initiativer, eleverne selv kan sætte i gang for at gøre verden til et bedre sted.

2. Hver elev laver tre sedler, hvorpå de skriver tre livsværdier, som, de synes, er vigtige for deres fremtid og dermed også for samfundet.

LIVSVÆRDI 1:

LIVSVÆRDI 2:

LIVSVÆRDI 3:

ØVELSE 6: FRØPOSER - FORTSAT

3. Alle elever skal lægge deres tre sedler ned på gulvet, så livsværdierne vender opad.

4. Hver elev skal tage én af deres egne sedler op og forklarer på skift for de andre i klassen, hvorfor de synes, at det er vigtigt at have den givne livsværdi med i vores fremtidige verden.

5. Eleverne skal derefter tage en seddel op, som en anden elev har skrevet, og forklare for de andre i klassen, hvorfor de tænker, at der er nogen, der mener, det er en vigtig livsværdi for fremtiden, samt hvorfor det også kunne være vigtigt for dem selv.

6. Når alle elever har trukket to sedler og forklaret dem, skal alle lægge sedlerne tilbage på gulvet med værdierne opad.

6A. EKSTRA-ØVELSE

Eleverne vælger derefter på ny tre værdier, som de nu finder mest vigtige at have med ind i fremtiden. Måske har de ladet sig inspirere af deres klassekammeraters livsværdier, men de må også gerne vælge de livsværdier, de selv tidligere har skrevet, hvis deres valg ikke har ændret sig gennem øvelsen.

7. Hver elev skal nu vælge én af deres tre livsværdier og lave en frøpose med denne værdi.

8. "Frøposens" indhold skal bestå af følgende tre elementer:

- o Sedlen med elevens udvalgte livsværdi, "frøet".
- o En lille selvskrevet tekst om, hvorfor eleven mener, det er en vigtig livsværdi for fremtiden.
- o Et visuelt udtryk af "frøet" – fx et foto eller en tegning, der symboliserer livsværdien.

9. Lad eleverne præsentere deres frøposer og deres tanker med indholdet for hinanden.

